משנה · אחרונים · רש״ש · סדר טהרות

רש״ש על משנה מכשירין

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש״ש על משנה מכשירין

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-משנה-מכשירין/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ג 4
משנה ד 5
משנה ה 6
משנה ו 6
פרק ב 6
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ו 6
משנה ח 7
משנה ט 7
פרק ג 7
משנה א 7
משנה ב 7
משנה ג 8
משנה ד 8
משנה ה 8
משנה ו 8
משנה ז 8
פרק ד 9
משנה ב 9
משנה ד 9
משנה ה 9
משנה ז 9
משנה ח 10
משנה י 10
פרק ה 10
משנה ה 10
משנה ח 10
משנה ט 10
פרק ו 11
משנה ב 11
משנה ג 11
משנה ד 11
משנה ו 12
משנה ז 12
משנה ח 13

פרק א

משנה א

הן לא נמצא טעם נכון בדברי הרמב"ם ותוי"ט על סדר מסכת זו אחר מסכת נדה. ולעד"נ איידי דתני בפ"ב דנדה מ"ו אר"מ אם אינו מטמא משום כתם מטמא משום משקה וע"ש בפירוש הרע"ב להכי תני בתרה מכשירין וכיוצא בזה משני הגמרא ריש תענית:

משקין טמאין. פי' הא"ר כגון משקין של זב וזבה כמו רוקו כו'. ועי' ספ"ג דטבו"י דמשמע דאף בטמא שרץ לכ"ע מכשיר. ומש"כ עוד דאי במשקין שנטמאו מאחרים שלא לרצון המ"ל הא משקין נמי לא מקבלי טומאה אא"כ חשב אותן כו'. אנכי תמה דהא בשבת (יז) אמרי' דאיכא למ"ד דכלי טמא חושב משקה (הביא גם הר"ש כאן) וא"ל דמתני' אתיא כוותיה ובפרט דר"מ הכי ס"ל בתוספתא כמו שהביא התוס' שם והר"ש לקמן פ"ד מ"ה וסתם מתני' ר"מ. ועמש"כ לקמן פ"ד מ"ו. ובפ"ג מ"ב בתוי"ט בשם מהר"ם. וכ"נ שהבין הט"א בחגיגה (יט) בד"ה ידיו טהורות. אך מה שמוכח בדבריו שם דאפי' ידים טמאות חושבין משקה ל"י מנ"ל הא דע"כ לא שמעינן אלא כלי טמא:

תוי"ט ד"ה ה"ז. שאם אתה אומר מקבלים הכשר במחובר אין לך כו'. ק"ל מאי ראיה היא זו. התם י"ל משום דלא אחשבינהו למי גשמים לדבר תלוש ועמש"כ התוי"ט לקמן פ"ד מ"ג בשם רש"י מת"כ. אבל אם היה משקה שתחלתו לרצון לצורך תלוש ואח"כ נפלו על המחובר י"ל דהוכשרו:

משנה ג

או סוכה ונפלה על חברתה. נראה דלפי' הרע"ב גרסי' הכא ג"כ ונפלו. ומש"כ הרע"ב (וכן הרמב"ם) מן המים שרגילין להשקות אותן. ע"כ צ"ל שלא היה תחלתן לרצון. ומה שנטלן להשקות הזרעים לא אחשביה אלא לצורך מחובר. ועמש"כ לקמן בסמוך:

תוי"ט ד"ה המרעיד. ומת"ד שם כתב הכ"מ כו' ונפל ע"ח או סוכה ונפלה ע"ח כו'. ע"ש בכ"מ עצמו שנראה מדבריו להדיא. שפי' שנפלו על המים על חבירו. וכן בסוכה נפלו המים על חברתה. אבל כן היה נכון לפרש לגי' הרע"ב ונפלו כו' אבל לגי' הרמב"ם (בחבורו) ונפל כו' ונפלה כו' וכ' אח"כ ונפלו המים כו'. משמע שמפרש שנפל מתחלה האילן או הסוכה עם המים שעליהן ע"ח. ואח"כ נפלו המים מהן על הזרעים:

בא"ד לפי שלא נתכוון שיפלו על אותם זרעים וירקות המחוברים לקרקע. וסיים שם הכ"מ אבל אם נתכוון שיפלו על המחוברים ה"ה בכי יותן. ולכאורה ק"ט דהא בעינן שיחשבם לדבר התלוש דוקא כדאיתא לקמן פ"ד מ"ג וע"ש בתוי"ט מה שהביא בשם רש"י מת"כ. וכ"כ בר"פ בד"ה שתחלתו. וצ"ל דיש חילוק בין מעשה למחשבה דדוקא

מחשבה אינה מועלת למחובר אבל היכא דעביד מעשה בהמים גופייהו או בדבר שהם עליו כגון הכא שמרעיד את האילן או את הסוכה שהן עליהן אפי' לצורך מחובר מהני. וכצ"ל לפי' הראב"ד דלקמן לפי מש"כ שם בדעתו ז"ל. וזה דלא כמש"כ לעיל בסמוך בדעת הרע"ב והרמב"ם בפירושו. ועדיין צל"ע:

בא"ד ובה"ס אעפ"כ אינו כמרעיד להשיר ממנו משקים שהרי כו'. משמע אבל אם היה מכוון להשיר אה"מ אפי' בכה"ג שנפלו תחלה ע"ח ואח"כ על הזרעים כו' מודו ב"ה דמוכשרים והיינו אם נתלשו אח"כ ומשקה טופח עליהם כדמסיק אליבא דב"ש ודלא כהרמב"ם שמפרש דפלוגתתן הוא במתכוון להשיר את המים ואפ"ה ס"ל לב"ה דלא מכשרי. וזהו כוונתו בראשית השגתו במש"כ הל"ל שאין מקבלין הכשר במחובר כו'. ור"ל אבל שארי פירות תלושין שנגעו באותן המים נתכשרו. ודלא כהרמב"ם (כפי שמפרש הכ"מ) וזה דלא כהבנת הכ"מ בכוונת השגתו. אך מש"כ שם ונתלשו ועדיין משקה טופח עליהם לרצון. הוא דבר מתמיה. דא"כ למאי מתבעי דיוכשרו במחובר לרצון דמי גרע מעודהו הטל עליהן ושמח ה"ז בכי יותן דבב"מ (כב). וכן מהא דהמוליך חטין לטחון וירדו עליהם גשמים אם שמח בכ"י לקמן פ"ג מ"ה. וכה"ג שם במ"ו ומ"ז. ונ"ל דתיבת לרצון הוא ט"ס וצריך למחקה. וכן בסוף השגה לא כתב רק אם נתלשו ומשקה טופח עליהם ולא הזכיר לרצון. ולפי האמור י"ל דלהכי נקיט פלוגתייהו בכה"ג ר"ל בנפלו תחלה ע"ח לרבותא דב"ש. ונ"מ ג"כ לב"ה היכא דנתכוון להשיר את המים דאפי' בכה"ג מודו ולאפוקי מדעת הרמב"ם דפליגי בזה. ולכן ל"י מה שדקדק הראב"ד על הא דנקיט זרעים כו' מחוברים ולא דקדק אהא דנקיט בנפלו תחלה ע"ח. וגם הא דמשני לרבותא לב"ש נקיט הלא גם לב"ה יש נ"מ כדאמרן:

בא"ד וכ"ע הכ"מ וז"ל ומ"ש כו' משמע דלב"ה אין בכ"י וסתם מתני' כו' גבי פירות שנפלו לאמת המים כו'. תמוה דהתם כשחשב שיודחו ידיו א"כ אחשבם לצורך ידיו. גם מה שהביא מצנון וקופה וסיים ומינה נשמע דה"ה כשנפלו מים על ירקות המחוברים ונתלשו כו' דלא כב"ה. ג"כ תמוה דהא ב"ה מודו היכא דנתכוון להשיר המים כדכ' הראב"ד. וצנון הרי הדיחתו וא"כ ניחא לה למחובר מיהת והוא ע"י מעשה דהדחה דמהני אף לצורך מחובר כמש"כ לעיל. וקופה ג"כ פי' הר"ש שם דניחא ליה בהדחתה הביאו התוי"ט שם:

משנה ד

הנוער כו' בש"א בכ"י כו'. נראה דאזלי לשיטתייהו דלעיל במ"ב דלב"ש את שבו ג"כ בכ"י משום דנפרשו מענף לענף. וב"ה שם עד שיצאו מכולו ר"ל מהאילן כולו:

משנה ה

עי' בר"ש שהביא תוספתא זב וטמא כו'. יצאו מכולו הרי אלו מוכשרין וטהורים כו' פי' כו' ומשיצאו שוב לא נגעו בזב וטמא. ותימה מ"ש מהא דאמר שמואל וכרישה עצמה הוכשרה כו'. ותמיהא לי טובא דהלא שם בכריתות מוקי לה (מפני זה) רב יוסף בנתזין בכל כחן ע"ש וצע"ג:

משנה ו

הנופח בעדשים לבודקן. עתוי"ט בשם הרמב"ם. ולע"ד נל"פ שנופח להשיב ברוח פיו הפסולת שבהן ורואה אח"כ כמה נפחתו מכמותן בהסתלק הפסולת מהן. ונראה שכן פי' ג"כ הר"ש והרע"ב מדנתנו טעם לר"ש מפני שלא נתכוון לכך:

בהרע"ב וחכ"א בכ"י כיון שנתכוון לנפח ודרך הרוק לצאת כו'. ק"ל מי עדיף זה מטומן פירותיו במים דסיפא דודאי ידוע שיתלחלחו ואפ"ה אינן בכ"י. ועי' תוי"ט לקמן פ"ה מ"ה בד"ה לידע. ונ"ל דהרע"ב במחכ"ת ל"ד בהעתיקו פי' הר"ש בטעמא דר"ש ומדבריו משמע דל"ג פלוגתא דחכמים ע"ש. וכן ליתא בגירסת המשניות שבגמרא:

פרק ב

משנה ב

בהרע"ב ד"ה וטהורה. כגון מרחץ של מי מעיין. לכאורה קשה א"כ אמאי בכ"י דהא כ' לעיל במ"א אבל בא במים מחוברין דל"מ לא. וצ"ל דמיירי שמשך מי המעיין למרחץ ומחובר למעיין וכמש"כ בס"ד לעיל פ"א מ"ג דבדעביד מעשה אפי' במחובר מהני לכשיתלשו. אבל שם כתבתי שאין דעת הרע"ב כן. ואילו כאן הכוונה אם אח"כ חשב עליהן בתלוש ולא אשמעינן אלא שהזיעה חשובה כמים:

משנה ג

ב' בריכות כו' מחצה למחצה טמא. ק"ל הציור דמע"מ. דאם ד"מ הטמאה במזרח והטהורה במערב והזיע באמצען. הל"ל דמחציו ולמזרח טמא ומחציו ולמערב טהור דהוא קרוב לטהורה. וי"ל בדוחק:

משנה ו

תוי"ט ד"ה ממקום. דהכא מסתמא תלינן דממקום קרוב כו' באו. תמוה דפשוט דתרי מילי נינהו. דהתם תני אא"כ באו ממקום קרוב פי' אם ידעינן דממ"ק באו אז מותר לספוד בהן מיד וכפי' התוס' הביאו התוי"ט שם. והכא תני דאם ל"י מהיכן באו או אפי' ודאי

באו ממקום רחוק מ"מ א"צ להמתין רק בכדי שיבואו ממקום היותר קרוב שנמצא בו ירק וכדמסיק הר"ב בטעמיה והוא כדעת הרא"ש בפ' א"צ והביאו הטור בסי' תקט"ו באו"ח:

משנה ח

הולכין אחר רוב הנחתומין. לפי' הב' שבהרע"ב קשה דלענין טומאה וטהרה ה"ל לילך אחר רוב הלוקחין. ואם הם ע"ה מה יושיענו רוב נחתומי חברים דכיון דבאו לרשות הלוקחים הרי נטמאו אצלם:

משנה ט

בהרע"ב בעומד ורואה משעה שנשחט כו'. דבריו שלא בדיוק שהרי כ' התוס' בחולין שם (נה) בד"ה הכא דהיכי שראה שנפרש הוי ליה כקבוע דקמע"מ דמי. ולשון רש"י שם בעומד ורואהו משעה שנפל מיד האדם כו' וזה א"ש דבשעה שנפרש ממקום הספק לא ראה:

פרק ג

משנה א

רי"א כו' וכל שאינו כנגד המים אינו בכ"י. פי' הא"ר אע"פ שנתלחלחו מאותן שכנגד המים לא ניחא ליה כו'. וק"ל כיון דמ"מ ניחא ליה באותן המים שילחלחו מיהא את שכנגדן ה"ל תחלתו לרצון. ותליא בפלוגתת ר"ש ורבנן לעיל ספ"א באוכל שומשמין באצבעו דלרבנן בכ"י. ולולי פירושו הנל"פ כל שהוא כנגד המים (ר"ל אם אפי' רק כ"ש כנגד המים דניחא ליה מיהא באותן מים שכנגדו) בכ"י ר"ל כל הפירות. וכל שאינו כנגד המים היינו שאין בו כלל כנגד המים אינו בכ"י. וגי' מהר"ם ופירושו ג"כ תמוה דלחלוחית המים עצמה תכשירום דלא גרעה מזיעה הבאה מחמת מים לעיל פ"ב במ"א ב' ג'. ואולי דמלחלוחית המים אינן רק נתפחים ואין בהם טופח כדי שיכשירום:

משנה ב

תוי"ט ד"ה ושאר כו'. דהואיל וסתמן אינן נבלעין בחבית לא היה לרצון. וצ"ל דתחלת ביאתן לעולם היה ג"כ שלא לרצון דאל"ה הא קי"ל דכל שתחלתו לרצון כו' ה"ז בכ"י ודוחק:

בא"ד דיותר ראוי להפליט ממה שיהא נבלע כו'. ראייתו אינה מכרעת כ"כ. אבל יש ראיה לזה מפ"י דתרומות מ"ז וכמו שהעירותי שמה. אכן כאן א"צ לזה דכשהמשקין חוץ לחבית נצרך שתבלע תחלה וגם לפלוט אח"כ לתוך הפירות:

בסה"ד ומהר"ם גורס כו' וסתם מתני' ר"מ וכי היכי דא"ל כלי טמא כו' ה"נ כו'. תמוה דתלי תניא בלא תניא. דזה דמשקין טמאים מכשירין היא משנה מפורשת בריש מכילתין:

משנה ג

ד"ה הרודה. אע"ג דבמתני' דלעיל אמרי' דמתוך דופני החבית נפלט. ל"ד אהדדי. אלא כאוכלא לדנא דהתם הואיל דהמשקין אדוקין אצל דופני החבית אמרי' שפיר דמבעבעין דרך דופניה. אבל הכא דמפסיק חלל דמסתמא איננה מלאה ואפי' מלאה אינו מבעבע לעלות מעלה. ואי דמי טפי יש לדמות לשק דר"פ:

משנה ד

ד"ה ואם. ואם נתנן שם כו' שאין לו מקום כו' אע"פ שיודע כו'. ק"ל דהא הליחות שבעריבה הוויין תחלתן לרצון. וע"כ מיירי שלעריבה ירד תחלה דלף שלא לרצון. ואע"ג דכבס בהן אח"כ לא תחשיב אלא המים שנתכבס כסותו בהם אבל לא הנשארים מדובקים בעריבה. ובדלא עביד בידים בתחלת ביאתן אף חכמים דהאוכל שומשמין דספ"ק מודו:

משנה ה

ד"ה איני חושש. והטעם משום דלא ניחא ליה כו'. אע"ג דבדעביד מעשה אפי' לצורך מחובר מהני כמש"כ בפ"ק מ"ג וע"ש בס"פ באוכל שומשמין פלוגתת ר"ש וחכמים מ"מ בכה"ג ע"כ יש חילוק בין לצורך תלוש ובין לצורך מחובר וכ"נ לומר לדברי מהר"ם. אולם מה שסיים הכ"מ אע"פ שעכשיו שמח כו' והוא לפרש לשון הרמב"ם שם "ואע"פ שהוא שמח" צ"ע כי מדוע יגרע זה מכל הני אם שמח דתנינן לקמן. אם לא שנדחק לפרש שלא שמח אלא לאחר שנתנגבו החטים דלא מהני אז שמחתו כדאיתא בב"מ (כב):

משנה ו

בהרע"ב ד"ה או אם חלחל. ערבוב פירושים בדבריו. שמש"כ שנענע עד במים הוא מפי' הרמב"ם וכוונתו במים שעל הגג עצמו. ומה שסיים שבתוך הצינור הוא מפי' הר"ש והוא מפרש חלחל ר"ל שדחה הפירות לתוך הצינור. ונראה שגי' הרמב"ם לתוכן ושל הר"ש לתוכו:

משנה ז

אלא אם עמד והדיח. נראה לי דר"ל או שהדיח. דבעמד לחוד נמי סגי כדלעיל בסוף משנה ה':

פרק ד

משנה ב

בהרע"ב. ונטמאו המשקין שירדו עליו. עי' בכריתות (טו ב') דמבואר שם דגם המשקין טהורין ע"ש בפירש"י ותוס' ובר"ש לעיל פ"א מ"ה מה שהביא בשם התוספתא ומש"כ שם:

משנה ד

בש"א ישבר ובה"א יערה. עי' א"ר. ולעד"נ דאזלי לשיטתייהו דלעיל פ"א מ"ד. דלב"ש כיון דפירש מקלח לקלח הוכשר להכי לא יערה. ולב"ה שם אינן מכשירין עד שיצאו מכל האגודה או מכל השק וה"ה הכא עד שיצאו מכל החבית:

משנה ה

בהרע"ב ד"ה ובה"א. כיון שלא הניחן שם כו'. משמע דאם הניחה במקומה אף ב"ה מודו. וכדס"ד דהתוי"ט בד"ה אלו במש"כ דנקט נטלה לשפכה ברישא לרבותא דב"ש. ור"ל ולא מיבעיא אם הניחה במקומה דעדיף טפי ולכן אפשר לומר דבהא גם לב"ה בכי יותן. ול"י מדוע לא פי' כן התוי"ט לפום ס"ד דהשתא. דלהכי נקיט נטלה לשפכה משום דבהניחה גם ב"ה מודו וכדכתב הרע"ב. אבל באמת אין סברא לומר בירד הדלף שיועיל הנחה במקומה ואפי' לב"ש דוקא בנטלה לשפכה וכדמסיק התוי"ט. ונ"ל במחכ"ת דהרע"ב דלשון הרמב"ם אטעיה ועי"ש ותראה דלא אתי אלא לאפוקי היכא דנטלה ממקום זה להניחה במק"א:

תוי"ט ד"ה אלו. ולכן נראה דלא אתא למימר אלא לאפוקי אם שפכה במקומה. גם זה ל"נ דכיון שהניחה שירד הדלף א"כ כבר אחשביה מאי מהני מה שחזר בו אח"כ וכמו שהקשה הראב"ד לקמן במ"ט:

בהרע"ב ד"ה אלא א"כ. מידי דהוה כו'. וצריך לחלק בין זה להא דהטומן פירותיו במים כו'. וכן הנותן פירותיו בשבולת הנהר כו' דלעיל ספ"א וכן היו רגליו מלאות טיט כו' עבר בנהר כו' דפ"ג מ"ז. דהכא כיון דאחשיב מיהא אותן מים שבידיו גם אותן שברגלים מכשירין כיון דא"א כו'. אבל התם לא אחשביה לשום מים וכה"ג חילק התוי"ט לקמן פ"ה מ"ה ועמש"כ שם:

משנה ז

ואם חשב שיודחו ידיו כו'. עי' מש"כ בס"ד בחגיגה (יט). ומה שסיים הרע"ב וה"ל משקה שסופו לרצון דאע"פ שאין תחלתו לרצון כו'. זהו מלשון הר"ש ורש"י בחולין (לא ב').

לכאורה כאן הוה תחלתו לרצון. דהא הרצון הוא בשעה שנוטלן ואז הוה תחלת ביאתו בתלוש עי' בתוס' שם:

תוי"ט ד"ה ידיו. והקשה כו' דלפירות דמעשר אפי' לאוכלן א"צ נט"י כו'. תמוה איך נעלם מהם הגמ' שם בחגיגה דלרבנן דר"מ צריך נט"י לאכילת פירות דמעשר. (ודע דפירי דהכא כיון דלא הוכשרו ודאי מותר לאכלן אפי' לרבנן ואפי' תרומה דלא הוכשרה א"צ לנט"י כמבואר ברמב"ם פי"ב מהל' אה"ט הי"ג. ודבריהם אינם אלא כשיוכשרו). ומש"כ התוי"ט אפי' אי גרס פת אכתי קשה דהא א"צ כוונה כו' למעשר לנגיעה. תימה דלנגיעת מעשר א"צ כלל נט"י כדאיתא בחגיגה שם ובתד"ה כאן באכילה. אבל כוונת הרו"ו דאי גרס פת א"ל דמיירי לאכילה. דלפירות אף לאכילה א"צ כמש"כ קודם:

משנה ח

בהרע"ב ונמצא כו' אלא מחמת משקין טמאין שבתוכה שנטמאו כו'. ל"י איך נטמאו כיון שמחוברין למקוה:

משנה י

עצים שנפלו עליהם כו' אם רבו טהורים. ועי' בפי' הרע"ב. ק"ל דאף דמי גשמים גופייהו לא מיטמאין אא"כ חשבינהו וכדמוכח בגמ' כריתות שהבאתי בר"פ. מ"מ אם יקבלו הכשר ממשקין אחרים למה יגרעו משאר אוכלין דמטמאין בבוא עליהן הכשר א"כ הכא יתכשרו ויתטמאו כאחד ממשקין הטמאים. ובריש מקואות כתבתי ישוב לזה בס"ד ע"ש:

פרק ה

משנה ה

תוי"ט ד"ה לידע. עי' כה"ד. אבל מפי' הרע"ב לעיל פ"א ריש מ"ו ל"נ כן ע"ש:

משנה ח

בהרע"ב ד"ה אבל אם נער. שמתכוון להדיחם. והוא מהר"ש. ול"י למה הוצרכו לכך הלא פשוט דהוה כמרעיד את האילן דריש מכילתין וטובא איכא לעיל כה"ג:

משנה ט

כל הניצוק טהור כו'. לפי' המפרשים אין מקומה במס' זו רק במס' טהרות. לכן נ"ל דמיתניי' הכא לענין הכשר כגון דהניצוק היה מי פירות ובכלי התחתון היה א' מז' משקין לא הוכשרו המ"פ הנשארים בכלי העליון. ועי' השגת הראב"ד בפ"א מהל' ט"א ה"ד. וכן המשנה דלאחריה יל"פ ג"כ לענין הכשר:

בהרע"ב מפני שהיא סולדת. חוזר אותו עמוד השותת שהיה קצתו כו' ומטמא כו'. קשה דהא ודאי שאינו חוזר אלא אותו שהוא עדיין באויר (דמה שנפל כבר למשקה שבתחתון לא יחזור שוב לאחוריו). וכן לשון רש"י שהביא התוי"ט חוזר ראש הניצוק כו'. וא"כ הוא גופיה מאין יתטמא דהא העמוד עצמו ג"כ אינו חיבור קצתו לקצתו. וכ"נ להדיא מלשון הרמב"ם רפ"ז מהל' ט"א. ודלא כלשון הרע"ב והר"ש בפ"ב דטבו"י שמ"ז שכתבו דהקלוח לבד נפסל. דז"א דאינו נפסל רק מקום מגעו בלבד וכ"מ לשון הרמב"ם שם בפי' ובחבורו פ"ח מהל' ט"א ה"ז. וע"ק דהא ד"ז דניצוק אינו אלא בטבו"י וכמש"כ הא"ר בספ"ח דטהרות וכמש"כ בס"ד בפ"ב דטבו"י מ"ז ע"ש. וטבו"י אינו אלא פוסל ולא מטמא אפי' משקה. וכן לשון הרע"ב במשנה דלקמן גבי מצונן לחם שכ' שהתחתון כו' ומטמאו. וביותר לשון הרמב"ם בחבורו שמביא שם התוי"ט שכתב ומטמא הכלי תמוהים כיון דאיירי בטבו"י. ולענין פי' משנתינו נלע"ד דהטעם כיון דסולדת לאחריה חשיבי חבור דהוו כאלו כולו גוש אחד וכ"נ מדברי התוס' בנזיר (נ'):

פרק ו

משנה ב

ברע"ב ד"ה של בית השוקים כו' והידים ממשמשין כו'. וכ"פ לקמן גבי הקמחין כו'. ונראה דאין הכוונה מחמת חשש סתם ידים. דהא א"פ את החולין. ודוחק לומר דחיישינן שמא נגע בעוד המשקין עליהם ונעשו תחלה וחוזרין ומטמאין אה"א. אבל נראה דר"ל דהמשמוש הוא בידים והחשש הוא משום טומאת גופו. וכ"כ לקמן גבי דגים והטמא והטהור ממשמשין:

משנה ג

ראבי"א ציר טהור כו'. עי' א"ר. ולכאורה פירושו הוא נגד הגמ' בכורות (כג ב') אשר הביאה גם התוי"ט:

משנה ד

בהרע"ב מנין לרבות היין כו' ת"ל וכל משקה כו'. התו"ח כ"ע דא"ד מובנים דהאי קרא כו' איירי לענין קבלת טומאה ולא לענין הכשר. הן דברי הרע"ב המה מת"כ ע"ש הביאו גם רש"י בקוצר בחולין (טז). אמם כוונתו דזה אתיא כמ"ד אין טומאה למשקין כל עיקר כדאיתא בפסחים (טז). ת"ש וכל משקה כו' מאי יטמא הכשר. מוכח דלמ"ד דטומאת עצמן מיהא יש להן איירי קרא בטומאה (וכ"כ הק"א שם). והרע"ב פסק בפ"ד דטהרות דספק משקין ליטמא טמא. אבל נעלם ממנו דברי המהרש"א בפסחים שם ברש"י ד"ה

ותלושין דלכ"ע דרשינן וכ"מ אשר ישתה לענין הכשר ע"ש. ואדרבה דברי הרמב"ם קשים במה שפי' כוונת הת"כ באמרו נאמרו מים למעלה דר"ל לענין טומאה. והרי אשר יבא עליו מים יטמא לכ"ע מיירי לענין הכשר. וכן וכל משקה כו' לדעת הת"כ שב לענין הכשר כנ"ל. רק כוונת הת"כ למילף דאף בטומאת שרץ עצמו עשה הכתוב שאר משקין כמים לענין הכשר. מגז"ש מים מים מטומאת כ"ח בדין הכשר. דמק"ו לא אתיא ליה דכ"ח חמיר דמטמא מאוירו ע"ש. ואולי דהרמב"ם סובר דלדידן דמשקין יש להן טומאת עצמן דרשינן מים יטמא גם בפ"ע ור"ל דגם מים יטמא מכ"ח וכן כל משקה כו'. כמו דדרשינן וכ"מ אשר ישתה למעלה לענין הכשר ולמטה לענין טומאה כמש"כ המהרש"א שהבאתיו לעיל. אבל מ"מ עדיין צ"ע דכיון דגם לענין הכשר מיירי קרא טפי ה"ל למילף הכשר מהכשר מלמילף הכשר מטומאה:

תוי"ט ד"ה שבעה. וי"ל דבלשון בנ"א דבש סתם הוא ש"ד. תירוצו לא מחוור כמובן וקושייתו י"ל משום דקי"ל לרבנן דדבש תמרים לא איקרי משקה ולכן ע"כ קרא דויניקהו דבש היינו דבש דבורים. וא"כ לא מצינו בקרא שיקרא דבש תמרים משקה:

ד"ה מי רגלים. דאדם כו'. התו"ח מסייעו מלישנא דלדעתו ע"ש. ואין זה סיוע דמצינו בתוספתא הביאה הר"ש ברפ"ב דפרה גבי עלה עליה זכר לישנא דלדעת הבעלים. וה"נ י"ל דלדעתו היינו דבעלים:

משנה ו

במשנה ואם נפל על הדלעת. עתוי"ט. והנה גם בחולין (לו) גבי פלוגתת רבי ור"ח איתא דלעת לענין הכשר:

שם ברע"ב ד"ה ש"ז אינה מכשרת כו'. דיש לה שם לווי. ועיין לשון הרמב"ם בפי'. וקשה א"כ מי רגלם נמי. וי"ל דהם מים ממש וכמו דלא מפקינן מי הים מטעם שם לווי. (ועי' לעיל מ"ד בתוי"ט ד"ה שבעה מש"כ בשם הר"ש וכל הני תולדות כו') וצריך לחלק בין זה להא דפסלינן אזוב יון כו' בנגעים פי"ד ובפרה פי"א מטעם שם לווי. ולולי דבריהם הנל"פ דר"א סבר דאינה חשובה משקה:

משנה ז

בהרע"ב ד"ה ר"א מטמא. ומטמאין כו'. וכן בפי' הרמב"ם. ול"י מאין באה להם הטומאה הלא טומאת נבלות אינה עד שתצא נפשה (פ"א דאהלות מ"ו) וכש"כ דלא שייכא טומאה בדם הקזה. ואולי צ"ל ומיטמאים:

משנה ח

תוי"ט ד"ה לרצון. העתיק דברי התוס' אשר דבריהם אינן עולין כלל לפי' הרע"ב והר"ש שם ברפ"א ובכולה מכלתין:

ד"ה והמקיז. **נ"ב דמכאן ראיה כו'** נראה דאישתמיטתיה במחכ"ת דברי התוס' בשבת (ר"ד קמד) שנראה מדבריהם דאזלי בשיטת הרמב"ם ופירשו שהחולב לרפואה כו' קאי על אדם ע"ש וכ' דה"נ ה"מ כו' מחלב בהמה גופה כו' כמו שהקשה התוי"ט ע"ש בדבריהם היטב:

סליק מסכת מכשירין. בעזר יוצר מאורות המאירין: